

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 9 § i semesterlagen för sjömän

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås det att semesterlagen för sjömän ändras. Det föreslås att den paragraf som gäller arbetstagares rätt att få sin semester eller en del av den framflyttad på grund av en period av arbetsoförmåga som infallit under semestern föreslås bli änd-

rad så att rätten att få semestern flyttad ska gälla redan den första dagen då arbetstagaren är sjuk.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

MOTIVERING

1 Nuläge och föreslagna ändringar

I 9 § i semesterlagen för sjömän (433/1984) finns bestämmelser om vilka verkningar arbetsoförmåga under semesterperioden har på semestern. I paragrafen föreskrivs att om arbetstagaren, när semestern eller del av semestern börjar, är arbetsoförmögen till följd av sjukdom, barnsbörd eller olycksfall, skall semestern framskjutas, om arbetstagaren begär det. Arbetstagaren har motsvarande rätt att få semester eller del därav framskjuten om det, när semestern eller en del av den börjar, är känt att arbetstagaren under semestern kommer att få sådan sjukvård eller annan därmed jämförlig vård att han under tiden för vården är arbetsoförmögen.

Om arbetstagaren på grund av sjukdom, barnsbörd eller olycksfall blir arbetsoförmögen under semestern eller en del av den och arbetsoförmågan fortgår utan avbrott längre än sju dagar, skall den del av tiden för arbetsoförmågan som överskrider nämnda tid inte inräknas i semestern, såvida arbetstagaren utan obefogat dröjsmål anhåller därom. Vid sådan arbetsoförmåga under semestern som beror på sjukdom utgör de första sju dagarna av den s.k. karensdagar som inte kan flyttas fram.

Europeiska unionens domstol har i målet C-78/11 (Ange) tagit ställning till arbetstagarens rätt att flytta fram sin semester eller

en del av semestern i de fall då arbetstagaren blir tillfälligt arbetsoförmögen under semestern. Enligt domen ska artikel 7 i arbetstidsdirektivet tolkas på så sätt att den utgör hinder för att tillämpa nationella bestämmelser enligt vilka en arbetstagare, som befinner sig i en situation med arbetsoförmåga som uppstått under perioden för årlig betald semester, inte har rätt att senare ta ut nämnda årliga semester, som sammanfaller med perioden av arbetsoförmåga.

Bestämmelser om sjömäns rätt till semester finns i sjöarbetstidsdirektivet (rådets direktiv 1999/63/EG, ändrat genom rådets direktiv 2009/13/EG). Ordalydelsen i arbetstidsdirektivet och sjöarbetstidsdirektivet skiljer sig från varandra. De ändringar som det ovan nämnda avgörandet av EU-domstolen förutsätter har i fråga om arbete till lands genomförts nationellt genom en ändring av semesterlagen som trädde i kraft den 1 maj 2013. Även om man inte vet vilken slags tolkning som EU-domstolen skulle göra i fråga om arbete till havs, finns det inte någon anledning att i Finland behandla sjöpersonalen på annat sätt än övriga arbetstagare.

Det föreslås att 9 § 1 mom. i semesterlagen för sjömän ändras så att rätten att flytta fram semestern gäller sådan arbetsoförmåga på grund av sjukdom, olycksfall eller förlossning som infaller antingen vid semesterns början eller under semestern. Rätten att få semestern flyttad fram ska gälla de dagar av

arbetsförmåga som infaller samtidigt med semestern och förutsätter en uttrycklig begäran från arbetstagarens sida att få semestern framflyttad.

Det föreslås att bestämmelsen om s.k. karensdagar i 9 § 2 mom. ska strykas.

Bestämmelser om tidpunkten för uttagning av de semesterdagar som flyttats fram finns i 9 § 3 mom. i semesterlagen för sjömän. Det föreslås att en hänvisning till 2 mom. ska strykas ur bestämmelsen, eftersom bestämmelsen om s.k. karensdagar föreslås bli struken ur 2 mom.

För att semestern eller en del av den ska kunna flyttas fram förutsätts sådan arbetsförmåga som utgör grund för betalning av lön för sjukdomstiden enligt 2 kap. 10 § i lagen om sjöarbetsavtal (756/2011) och att arbetstagaren utan onödigt dröjsmål begär att få semestern framflyttad. Arbetstagaren ska på arbetsgivarens begäran visa sin arbetsförmåga med någon tillförlitlig utredning. Som sådan utredning skulle i första hand ett intyg eller annan utredning som avtalats i det relevanta kollektivavtalet kunna komma i fråga.

Arbetstagaren ska ha rätt till lön för sjukfrånvarodagarna enligt vad som föreskrivs i lagen om sjöarbetsavtal eller i det kollektivavtal som ingåtts på basis av 13 kap. 9 § i nämnda lag.

Enligt huvudregeln i 2 kap. 13 § i lagen om sjöarbetsavtal ansvarar arbetsgivaren för kostnaderna för högst 112 dagar av vård av en arbetstagare som insjuknat medan anställningsförhållandet varar. Enligt den undantagsbestämmelse som finns i paragrafen är arbetsgivaren dock inte skyldig att betala arbetstagarens sjukvårdskostnader, om arbetstagaren insjuknar under familjeledighet på heltid, semester eller permittering och det inte kan bevisas att sjukdomen eller skadan berott på förhållanden som hänför sig till arbetet. Den ovan nämnda undantagsbestämmelsen föreslås inte bli ändrad i detta skede.

2 Propositionens konsekvenser

En ändring av 9 § i semesterlagen för sjömän skulle i och med slopandet av de sju karensdagarna medföra merkostnader för arbetsgivarna, men det är dock mycket svårt att

uppskatta kostnadernas storlek. Merkostnadernas storlek kan i princip uppskattas utifrån det genomsnittliga antalet sjukfrånvarodagar inom sjöfartssektorn. Enligt de uppgifter som erhållits av rederierna varierade antalet sjukfrånvarodagar per årsverke stort. År 2013 varierade antalet sjukfrånvarodagar mellan 6,3 och 15,7 per årsverke. Flest sjukfrånvarodagar hade de som arbetar ombord på passagerarfartyg eller ropax-fartyg och minst sjukfrånvarodagar de som arbetar ombord på fraktfartyg.

De merkostnader som medförs för arbetsgivarna påverkas av många faktorer, såsom i hur stor utsträckning sjukfrånvarodagarna infaller under semesterperioden och i hur stor utsträckning de arbetstagare som insjuknat under semestern begär att få semestern eller en del av den framflyttad. Om beräkningarna utgår från antagandet att sjukfrånvarodagarna infaller jämt under året, skulle i genomsnitt en sjukfrånvarodag infalla under semestern. Då kostnaden för en sjukfrånvarodag är 230 euro och antalet årsverken i sjömansyrken år 2012 uppgick till 6 470, kommer man fram till en kostnad på 1 488 100 euro, men det är dock ganska osannolikt att kostnaderna skulle förverkligas till fullo.

Kostnaderna i pengar har uppskattats med tanke på lagstadgad semester. Arbetsmarknadsorganisationerna inom sjöfarten har dock i ett kollektivavtal, som gäller tiden 1.3.2014—28.2.2017 och som omfattar handelsfartyg i utlandstrafik samt passagerarfartyg, kommit överens om att den föreslagna bestämmelsen i 9 § i semesterlagen för sjömän på basis av bestämmelserna i kollektivavtalet också ska tillämpas på avtalsbaserad semester. I kollektivavtalet har det inte till denna del avtalats om ersättande av de kostnader för sjukvård som uppstår vid sjukdom under semestern.

3 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid arbets- och näringsministeriet. Propositionen har behandlats i delegationen för sjömansärenden, i vilken ingår företrädare för Rederierna i Finland rf, Finlands Skeppsbefälsförbund rf, Finlands Maskinbefälsförbund rf och Finlands Sjömans-Union FSU rf.

Löntagarorganisationerna har under beredningens gång föreslagit att kostnaderna för sjukvård ska ersättas till fullo också i de fall då arbetstagaren insjuknar under semestern.

4 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt.

I 4 § i semesterlagen för sjömän finns bestämmelser om rätten till semester. Arbetstagare har rätt till semester sedan sex fulla kvalifikationsmånader gått från början av arbetsförhållandet, och därefter alltid med sex månaders intervaller från det att den tidigare rätten till semester uppkom. Kvalifikationsperi-

oden för arbetstagare ska alltså bestämmas individuellt för varje arbetstagare på basis av tidpunkten då arbetsstagarens anställningsförhållande började. Bestämmelserna om kvalifikationsperiod i semesterlagen för sjömän skiljer sig alltså från kvalifikationsperioden enligt semesterlagen som börjar vid ingången av april. Av denna orsak finns det ingen anledning att binda ikraftträdandet av semesterlagen för sjömän vid ingången av april i likhet med semesterlagen som omfattar arbete till lands.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ändring av 9 § i semesterlagen för sjömän

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i semesterlagen för sjömän (433/1984) 9 § som följer:

9 §

Framskjutande av semester

Om arbetstagaren på grund av förlossning, sjukdom eller olycksfall är arbetsförmögen när semestern eller en del av semestern börjar eller under semestern, ska semestern på arbetstagarens begäran flyttas fram till en senare tidpunkt. Arbetstagaren har på egen begäran rätt att flytta fram semestern eller en del av den, om det är känt att arbetstagaren under semestern kommer att undergå sådan sjukvård eller annan därmed jämförbar vård

att arbetstagaren är arbetsförmögen medan vården pågår.

Arbetstagaren ska på arbetsgivarens begäran lägga fram tillförlitlig utredning över sin arbetsförmåga.

Semester som flyttats fram i de fall som avses i 1 mom. ska ges senast i samband med den semester som följer på den semester som flyttats fram. Semester som flyttats fram på grund av ett altemneringssystem som baserar sig på ett kollektivavtal ska dock ges före den 30 september, om det är möjligt.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 24 april 2014

Statsminister

JYRKI KATAINEN

Arbetsminister *Lauri Ihalainen*

*Bilaga
Parallelltext*

Lag

om ändring av 9 § i semesterlagen för sjömän

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i semesterlagen för sjömän (433/1984) 9 § som följer:

Gällande lydelse

9 §

Framskjutande av semester

Är arbetstagaren, när semestern eller del av semestern börjar, arbetsoförmögen till följd av sjukdom, barnsörd eller olycksfall, skall semestern framskjutas, om arbetstagaren begär det. Arbetstagaren har *motsvarande* rätt att få semester eller del därav framskjuten om det, när semestern eller delen därav börjar, är känt att arbetstagaren under semestern kommer att få sådan sjukvård eller annan därmed jämförlig vård att han under tiden för vården är arbetsoförmögen.

Om arbetstagaren på grund av sjukdom, barnsörd eller olycksfall blir arbetsoförmögen under semestern och arbetsoförmågan fortgår utan avbrott längre än sju dagar, skall den del av tiden för arbetsoförmågan som överskrider nämnda tid inte inräknas i semestern, såvida arbetstagaren utan obefogat dröjsmål anholder därom. På anfordran av arbetsgivaren är arbetstagaren skyldig att förete läkarintyg eller annan tillförlitlig utredning om sin arbetsoförmåga.

Semester som framskjutits i de fall som avses i 1 och 2 mom. skall ges senast i samband med den semester som följer på den framskjutna semestern. Semester som framskjutits på grund av ett på kollektivavtal baserat avlösningssystem skall likväl om möjligt ges

Föreslagen lydelse

9 §

Framskjutande av semester

Om arbetstagaren på grund av förlossning, sjukdom eller olycksfall är arbetsoförmögen när semestern eller en del av semestern börjar *eller under semestern*, ska semestern på arbetstagarens begäran flyttas fram till en senare tidpunkt. Arbetstagaren har på egen begäran rätt att flytta fram semestern eller en del av den, om det är känt att arbetstagaren under semestern kommer att undergå sådan sjukvård eller annan därmed jämförbar vård att arbetstagaren är arbetsförmögen medan vården pågår.

Arbetstagaren ska på arbetsgivarens begäran lägga fram tillförlitlig utredning över sin arbetsoförmåga.

Semester som flyttats fram i de fall som avses i 1 mom. ska ges senast i samband med den semester som följer på den semester som flyttats fram. Semester som flyttats fram på grund av ett alterneringssystem som baserar sig på ett kollektivavtal ska dock ges före den

6

Gällande lydelse

före den 30 september.

RP 51/2014 rd

Föreslagen lydelse

30 september, om det är möjligt.

Denna lag träder i kraft den 20 *.*